

Türk Dövlətləri Təşkilatı global arenada vacib aktordur

Bizi həm də global layihələr birləşdirir

Azərbaycan Türkiyə ilə Mərkəzi Asiya arasında coğrafi, eyni zamanda iqtisadi körpü rolunu oynayır

Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) global arenada vacib aktora çevrilir. Bu, daxili siyasi və iqtisadi sabitlik, əhəmiyyətli geostrateji mövqe, müsbət demoqrafiya və gənc əhali, nəqliyyat-logistika sahəsində böyük imkanlar, təbii resurslar, habelə hərbi və hərbi-texniki sahədə artan potensial sayəsində baş verir.

Bu, Qəbələdə TDT-nin Dövlət Başçıları Şurasının 12-ci Zirvə Görüşündə bir daha vurğulandı, əslində, bunun növbəti nümayişinə çevrildi. Türk ölkələri ilə əlaqələrin genişləndirilməsi, türk dünyasının və Türk Dövlətləri Təşkilatının gücləndirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin prioritet istiqamətidir. Azərbaycan həmişə türk dünyasının sıx birləşməsi, onun siyasi, iqtisadi və hərbi qüdrətinin artması, global arenada güc mərkəzinə çevrilməsi naminə söylər göstərmişdir. Bu məqsədlə ölkəmiz TDT ilə iqtisadi əlaqələrini də genişləndirir. Bu da həm geniş formatda, həm də hər bir ölkə ilə ikitərəfli şəkildə iqtisadi əməkdaşlıqda özünü göstərir.

Qəbələdəki Zirvə görüşündə çıxış edərək Prezident İlham Əliyev bildirmişdir ki, ölkəmiz təşkilatın işinə dəstək məqsədilə katibliyin hesabına 2 milyon ABŞ dolları məbləğində ianə köçürmüşdür. Dövlətimizin başçısı nəqliyyat və kommunikasiya əlaqələrinin Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində strateji əhəmiyyətə malik olduğunu qeyd edərək demişdir: "Türk

dünyasının nəqliyyat, kommunikasiya, tranzit və digər istiqamətlərdə potensialından istifadə məqsədilə görülməli işlər global əhəmiyyətli layihələrin icrasına gətirib çıxarıb. Azərbaycan "Şərqi-Qərbi" və "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizlərinin fəal iştirakçısıdır. Ölkəmiz Türkiyə ilə Mərkəzi Asiya arasında coğrafi, iqtisadi, nəqliyyat və digər sahələrdə körpü rolunu oynayır. 2022-ci ildən bəri Orta dəhlizlə yükdaşımlar təqribən 90 faiz artıb. Dəhliz boyu tranzit müddətləri əhəmiyyətli dərəcədə azalıb. Xəzərin ən böyük ticarət donanması, yaxın illərdə gücü ildə 25 milyon tona çatacaq Ələt Beynəlxalq Ticarət Limanı, Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, 9 beynəlxalq hava limanı, regionun ən böyük yükdaşıma aviaşirkəti və digər amillər Azərbaycanı beynəlxalq nəqliyyat mərkəzlərindən birinə çevirib.

Bu çərçivədə Vaşinqton Zirvəsinin digər mühüm nəticələrindən biri də Zəngəzur dəhlizinin (TRIPP) açılmasıdır. Zəngəzur dəhlizi həm Orta dəhliz, həm də Şimal-Cənub dəhlizi çərçivəsində yeni nəqliyyat arteriyası və ikinci marşrut kimi mühüm əhəmiyyət kəsb edir".

Sülh, regional bağlantılar və iqtisadi inkişaf əlaqəli olan digər mühüm istiqamət isə enerji təhlükəsizliyidir. Azərbaycan bu məqsədlərin global səviyyədə təmin edilməsində də fəal rol oynayır. Belə ki, bir çox ölkənin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində özünü etibarlı və əvəzolunmaz tərəfdaş kimi təsdiqləyib.

Azərbaycanın şaxələndirilmiş neft və qaz kəmərləri vasitəsilə Xəzər regionunun beynəlxalq bazarlara birləşdirilməsində oynadığı strateji rol hamıya bəllidir. Hazırda 14 ölkəyə təbii qaz ixrac edirik. Coğrafi əhatəsinə görə boru kəmərləri ilə təbii qaz ixrac edən ölkələr sırasında Azərbaycan birinci yerdədir. Azərbaycanın karbohidrogenlərinin dünya bazarlarına yolu Türkiyədən keçir ki, bu da qardaşlığımızın, qarşılıqlı etimad və etibarın nümunələrindən biridir.

Ölkəmiz həmçinin günəş, külək və su-elektrik enerjisi kimi bərpaolunan enerji mənbələrinə böyük sərmayələr cəlb edir. 2030-cu ilə qədər enerji istehsalımızın təxminən 40 faizi bu mənbələr hesabına təmin olunacaq.

Yeri gəlmişkən, qeyd edək ki, hazırda beynəlxalq gündəmdə maraqlı doğuran məsələlərdən biri də Azərbaycanın, Qazaxıstanın və Özbəkistanın yaradacağı "yaşıl dəhliz"dir. Belə ki, keçən il noyabrın 13-də COP29 çərçivəsində bu üç

ölkənin dövlət başçısı "Azərbaycan Respublikası, Qazaxıstan Respublikası və Özbəkistan Respublikası hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" imzalayıb. 2022-ci il dekabrın 17-də Buxarestdə "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan hökumətləri arasında "yaşıl enerji"nin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" in imzalanmasını da xatırladaq. Bu sazişə əsasən,

Qara dənizin dibi ilə "yaşıl enerji" kabeli çəkiləcək. Bir sözlə, Mərkəzi Asiya, Qafqaz, Avropa, Xəzər və Qara dəniz vahid enerji dəhlizi ilə birləşdiriləcək.

Təsədüfi deyil ki, 12-ci Zirvə görüşündə Azərbaycanın TDT-yə üzv ölkələrlə bir çox önəmli sərmayə layihələrini icra etdiyi də vurğulanıb. "Bu günə qədər qardaş ölkələrin iqtisadiyyatına 20 milyard ABŞ dollarından çox vəsait qoyulub. Bunun əsas hissəsi Türkiyə iqtisadiyyatına qoyulmuş sərmayədir. Bununla bərabər, Azərbaycan Özbəkistanla, Qazaxıstanla, Qırğızıstanla birgə sərmayə fondları yaradıb. Bu fondlar vasitəsilə bir çox layihələr icra ediləcək. Ümumilikdə atılan addımlar türk dünyası daxilində iqtisadi integrasiyanın, enerji və nəqliyyat sahəsində dost və qardaş ölkələrimiz arasında əməkdaşlığın dərinləşməsinə və regionumuzun dayanıqlı inkişafına xidmət edir", - deyərək dövlətimizin başçısı bildirmişdir.

TDT-yə daxil olan ölkələr Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə aparacağımız bərpa-quruculuq işlərini də maraqla izləyirlər ki, bu da qardaşlığın və getdikcə möhkəmlənən əlaqələrin təzahürüdür. Azərbaycan xalqı qardaş ölkələrin bu istiqamətdəki dəstəyindən çox məmnundur. Belə ki, artıq Füzulidə Mirzə Uluqbəy adına orta məktəb, Kurmanqazı adına Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzi, Ağdamda Manas adına orta məktəb fəaliyyətə başlayıb. Bu, özbək, qazax, qırğız qardaşlarımızın hədiyyəsidir. Macar qardaşlarımızın hədiyyəsi kimi Cəbrayılada məktəb tikilir. Qardaş Türkiyənin şirkətləri işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə bir çox tunel, körpü, yol inşa edir. Qəbələ Zirvə görüşü çərçivəsində türkmən qardaşlarımızın hədiyyəsi olacaq Füzuli məscidinin təməlinin qoyulması da TDT-dəki birliyi, həmrəyliyi, qarşılıqlı dəstəyi təsdiqləyən faktır.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"